

HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA

Ezanın okunması için belirli bir makam yoktur. Kelimelerin telaffuzunu bozmamak şartıyla istenilen makam tatbik edilebilir. Ancak vakitlerin insan ruhu üzerindeki etkisi düşünülerek beş vakit için farklı makamlar tertip edilmiştir. Eskiden İstanbul'da sabah ezanının sabâ, dilkeşhâverân; öğle ezanının rast, hicaz; ikinci ezanının hicaz, uşşak, bayatî; akşam ezanının hicaz, rast, segah, düğâh; yatsı ezanının hicaz, uşşak, bayatî, neva, rast makamlarından okunması bir gelenek hâline gelmişti.⁸

EZAN

Ezan şu sözlerden oluşur:

اللَّهُ أَكْبَرُ - اللَّهُ أَكْبَرُ	(Allah en büyüktür)
اللَّهُ أَكْبَرُ - اللَّهُ أَكْبَرُ	
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ - أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ	
(Allah'tan başka ilah olmadığına şehadet ederim)	
أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ	
(Muhammed'in Allah'ın elçisi olduğuna şehadet ederim)	
حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ	(haydi namaza)
حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ	(haydi kurtuluşa)
اللَّهُ أَكْبَرُ - اللَّهُ أَكْبَرُ	(Allah en büyüktür)
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ	(Allah'tan başka ilah yoktur)

Sabah ezanında, حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ dan sonra iki defa, الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ (Namaz uykudan hayırlıdır) sözü tekrarlanır.

Camilerde müezzinin ezan okuduğu, salâ verdiği, çoğunlukla taştan, yüksek ve ince yapıya minare denir. Minarede müezzinin ezan okumak üzere çıktığı balkon şeklinde düzenlenmiş yer şerefe olarak isimlendirilir. Camilerde müezzinler için ayrılan mekânlara ise mahfil denir.

Kamet, farz namazlardan önce, namazın başladığını cemaate bildirmek amacıyla, ezana göre daha hızlı ve biraz daha alçak sesle okunan cami musikisi formudur. Arapçada ikâmet kelimesiyle ifade edilen bu terim için Türkçede “kamet getirmek, kametlemek ve kamet okumak” tabirleri kullanılır. Kame-tin sözleri ezandaki sözlerin aynısı olup, sadece

“حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ” tan sonra

iki defa “قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ” (namaz başlamıştır) cümlesi ilave edilir. Kamet esnasında ayakta durulur ve kıbleye dönülür. Kametin de ezanda olduğu gibi vaktin özellikleri düşünülerek makamlı okunması esastır.

Birden fazla müezzini bulunan camilerde gerek ezan gerekse namaz esnasında müezzinlerin toplu olarak veya sırayla yerine getirdikleri müezzinlik faaliyetine “cumhur müezzinliği” denir. Tesbihat, teravîh namazlarında aralarda okunan salât-ı ümmiyye veya ramazan ilahileri, bu müezzin kadrosu tarafından koro hâlinde icra edilir.